

19. AUG. 1960

Søkelys på NRK

Vi kommer tilbake til den ubeskrivelig dumme og trangvikske affære som vår — forhåpentligvis midlertidige? — fjernsynsledelse presterte her engang i juli i forbindelse med maleren Victor Smiths betraktninger i programposten «Ønskebilledet». Det var, som man nok vil huske, slik at programlederne ønsket strøket et bestemt avsnitt i hans manuskript, men da herr Smith nektet å opptre dersom strykningen ble gjennomført, endte det med at han skulle få si det han ville si. Og siden skjedde det aldeles fantastiske at da han stod der foran kameraet og kom til det omstridte avsnitt, kuttet programlederne det uten videre ut og istedenfor herr Smiths stemme fikk de som fulgte sendingen høre et stykke kirkemusikk. Det siste var selvsagt overordentlig apropos i betraktning av at det kunstverk maleren behandlet var et ikon fra Nidarosdomen.

Det som førte til kontroversen var at herr Smith i sine betraktninger omkring det religiøse kunstverk gav uttrykk for sin overbevisning om «at vi i vår tid vil oppleve en renessanse for den form for kunst som dette ikon representerer». Og deretter fulgte denne setning som programstyrerne mente reiste et ytterst ømtålig og kontroversielt emne: «Vi trenger moralsk opprustning om vår kulturs skapende krefter igjen skal bli aktive og dynamiske.» Det var — såvidt vi forstår — disse to ordene, «moralsk opprustning», som programlederne for sitt bare liv ikke turde slippe ut i eteren, visstnok av frykt for de heftige reaksjoner som kunne tenkes å oppstå blant dem som ikke tåler å høre omtalt den religiøse bevegelse av samme navn. Og for å redde programmet begikk de altså den absolutt umoralske strek å lure herr Smith foran kameraet og deretter drukne hans røst i andaktsfylt musikk.

Denne episode er selvsagt så pinlig fra ethvert synspunkt sett at den saktens kan begrunne et ubetinget krav om at de som var ansvarlige for den må underkaste seg en virkelig alvorlig moralsk opprustning, dersom de overhodet skal ha noe å bestille i vårt fjernsyn, når det nå begynner sin regulære virksomhet. Hvis denne statlige innretning skal gjøres i den grad steril at bare en hentydning til navn på bestemte bevegelser blir tabu, må det straks reises krav om at vi får en konkurrerende institusjon der det er rimelig åndelig høyde under taket, og hvis programfolk under alle omstendigheter respekterer et gitt tilsagn. For det må man være klar over, at det gis overhodet intet forsvar for denne blamasje, og vi har da heller ikke sett at noen utenfor de implisertes snevre krets har forsøkt å forsvare den.

Victor Smith - NRK

19. aug. 1960

28-02-026

Vi burde vel ha vært taktfulle nok til ikke å minne om episoden, men når vi gjør det, har det sin spesielle årsak, nemlig i det foredrag i serien «Søkelys på demokratiet» som professor Gutorm Gjessing holdt i Kringkastingen sist tirsdag. Vi skal ikke innlate oss på noen karakteristikk av professorens foredrag i sin alminnelighet, men nøye oss med å konstatere at i hans munn var såvisst ikke navnet «Moralsk Opprustning» noe tabu. Professoren fikk tvertimot den mest uinnskrenkede adgang til å angripe bevegelsen alt det han lystet, og det var

tydelig at lysten var stor. Han talte om Frank Buchmans «kurtise» av Hitler-Tyskland og der Führer, og han fremholdt at etter hans skjønn var Moral Rearmament «et av de største faremomenter demokratiet står overfor, nettopp fordi rørsla i den grad kjemper under dekke av Gud og moralen, men også fordi det ikke kan være skygge av tvil om at mange enkeltmennesker (gjennom MRA) har fått bygget opp en ny og mer balansert personlighet». Hva professoren mente var galt i dette siste er oss noe dunkelt, men det får nå så være — vi konstaterer bare at skulle man ha druknet hele hans angrep på Moralsk Opprustning i kirkemusikk, ville man ha trengt en hel og lang toccata og fuge av Johan Sebastian Bach.

Med dette er det ingenlunde vår hensikt å rette noe angrep på Kringkastingens foredragsavdeling for at den lot professor Gutorm Gjessing få si det han sa. Avdelingen har bedt ham og mange andre om å rette sine søkelys på demokratiet, og den har naturligvis ikke kunnet innlate seg på noen slags barbering av manuskriptene i den hensikt å unngå kontroversielle spørsmål, så meget mer som det vel nettopp er kontroversene man har villet belyse. Og siden professoren har sagt at MRA er et av demokratiets største faremomenter, må man selvsagt anta at han tror det, hvor besynderlig det enn lyder for mange av oss, som vitterlig ikke har merket noen art av lumske anslag mot demokratiet fra den kant, hva vi enn ellers kan ha ment om denne meget omdebatterte bevegelse. Men moralen i disse to affærer må dog være at Kringkastingen og Fjernsynet må praktisere romslighet begge veier overfor enhver legitim åndelig bevegelse. Det må være samme rett for Victor Smith som for Gutorm Gjessing, og man må ha folk i de ledende stillinger i denne institusjon som er noe mer voksne for sin vanskelige oppgave enn de herrer som lot herr Smiths betraktninger overdøves av en for anledningen ellers passende musikk.